

658:338,246

P59

А. В. Роговий

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕТЕРМІНАНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ЦИКЛІЧНОСТІ ЕКОНОМІКИ

 КОНДОР

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

А. В. Роговий

**ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: ДЕТЕРМІНАНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В
УМОВАХ ЦИКЛІЧНОСТІ ЕКОНОМІКИ**

МОНОГРАФІЯ

УДК 338.24

ББК 65.050.17 (4Укр)

Р 59

*Затверджено до друку Вченою радою
Чернігівського національного технологічного університету
Протокол № 2 від 29.02.2016 р.*

Рецензенти:

Бутенко Н. В. доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва Київського національного університету імені Тараса Шевченка МОН України;

Кичко І. І. доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри управління персоналом та економіки праці Чернігівського національного технологічного університету МОН України;

Покагасва О. В. доктор економічних наук, професор, перший проректор Класичного приватного університету.

Роговий А. В.

Р 59 Економічна безпека: детермінанти забезпечення в умовах циклічності економіки : Монографія / Роговий А. В. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2017. — 376 с.

ISBN 978-617-7582-14-3

Монографія присвячена дослідженню теоретико-методологічних та прикладних засад забезпечення економічної безпеки національної економіки в умовах циклічності економічної динаміки. Процес забезпечення економічної безпеки держави розглядається як необхідна умова функціонування національної економіки та життєдіяльності суспільства, що дозволило сформувати теоретико-методологічне підґрунтя узагальнення передумов забезпечення економічної безпеки держави та гарантування належного її рівня з позиції системно-структурного підходу. Основна увага приділена механізму забезпечення економічної безпеки держави в умовах циклічності економіки, як цілісної впорядкованої сукупності підсистем, взаємопов'язаних методів і інструментів економічного, науково-технічного та організаційного характеру, спрямованого на формування умов стійкого розвитку національної економіки незалежно від фази економічного циклу. Дається оцінка сучасного стану функціонування та можливостей розвитку національної економіки, здійснюється моніторинг впливу рівня економічної безпеки держави на вектор руху траєкторії економічного циклу. Узагальнено зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави в умовах циклічності економіки та виокремлено його основні переваги.

Монографія розрахована на науковців та спеціалістів, які приймають рішення щодо економічної безпеки держави та формування умов сталого розвитку національної економіки, викладачів, аспірантів, магістрів та студентів економічних вишів.

ISBN 978-617-7582-14-3

УДК 338.24

© Роговий А. В., 2017

© Видавничий дім «Кондор», 2017

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЦИКЛІЧНОСТІ ЕКОНОМІКИ.....	13
1.1. Економічна сутність та детермінанти забезпечення економічної безпеки держави.....	13
1.2. Діалектика та еволюція розвитку теорій циклічності в економіці.....	55
1.3. Парадигма забезпечення економічної безпеки в умовах циклічності економіки.....	95
РОЗДІЛ 2	
МЕТОДОЛОГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ЦИКЛІЧНОСТІ ЕКОНОМІКИ.....	114
2.1. Системно-діалектична теорія забезпечення економічної безпеки в умовах циклічності.....	114
2.2. Детермінанти забезпечення економічної безпеки на основі врахування циклічності в економіці України.....	138
2.3. Механізм забезпечення економічної безпеки держави - базова основа її стійкого (антициклічного) розвитку.....	154
2.4. Регенерація економічної системи як загроза її економічній безпеці.....	183
РОЗДІЛ 3	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ У ПРОЦЕСІ ЦИКЛІЧНОЇ ДИНАМІКИ.....	200
3.1. Моніторинг циклічності розвитку економіки України.....	200
3.2. Ризики та загрози економічним інтересам держави.....	230
3.3. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави.....	244

РОЗДІЛ 4

НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В

УМОВАХ ЦИКЛІЧНОСТІ ЕКОНОМІКИ.....254

4.1. Системно-структурний підхід прогнозування стану економічної безпеки

держави в умовах циклічності економіки.....254

4.2. Роль інновацій у забезпеченні економічної безпеки держави в контексті її

циклічного розвитку.....274

4.3. Моделювання впливу циклічності розвитку економіки країни на

підвищення рівня її економічної безпеки.....290

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....314

ДОДАТКИ.....355

Содержание

	Стр.	
Вступление.....	6	
РАЗДЕЛ 1		
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ И ПРЕДПОСЫЛКИ ОБЕСПЕЧЕНИЯ		
ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА В УСЛОВИЯХ		
ЦИКЛИЧНОСТИ ЭКОНОМИКИ.....		13
1.1. Экономическая сущность и детерминанты обеспечения экономической		
безопасности государства.....	13	
1.2. Диалектика и эволюция развития теорий цикличности в экономике.....	55	
1.3. Парадигма обеспечения экономической безопасности в условиях		
цикличности экономики.....	95	
РАЗДЕЛ 2		
МЕТОДОЛОГИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ		
ГОСУДАРСТВА В УСЛОВИЯХ ЦИКЛИЧНОСТИ ЭКОНОМИКИ.....		114
2.1. Системно-диалектическая теория обеспечения экономической		
безопасности в условиях цикличности.....	114	
2.2. Детерминанты обеспечения экономической безопасности с учетом		
цикличности экономики Украины.....	138	
2.3. Механизм обеспечения экономической безопасности государства - базис		
его устойчивого (антициклического) развития.....	154	
2.4. Регенерация экономической системы как угроза ее экономической		
безопасности.....	183	
РАЗДЕЛ 3		
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОБЕСПЕЧЕНИЮ		
ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ЦИКЛИЧЕСКОЙ		
ДИНАМИКИ.....		200
3.1. Мониторинг цикличности развития экономики Украины.....	200	
3.2. Риски и угрозы экономическим интересам государства	230	

3.3. Зарубежный опыт обеспечения экономической безопасности государства.....	244
РАЗДЕЛ 4	
НАПРАВЛЕНИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ГОСУДАРСТВА В УСЛОВИЯХ ЦИКЛИЧНОСТИ ЭКОНОМИКИ.....	
4.1. Системно-структурный подход прогнозирования состояния экономической безопасности государства в условиях цикличности экономики.....	254
4.2. Роль инноваций в обеспечении экономической безопасности государства в контексте его циклического развития	274
4.3. Моделирование влияния цикличности развития экономики государства на уровень его экономической безопасности.....	290
СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ.....	314
ПРИЛОЖЕНИЯ.....	355

Contents

Pages

INTRODUCTION.....	10
CHAPTER 1	
THEORETICAL APPROACHES AND PREREQUISITES OF PROVIDING THE STATE'S ECONOMIC SECURITY UNDER THE CONDITIONS OF THE CYCLICAL NATURE OF ECONOMY.....	13
1.1. The economic nature and determinants of providing the state's economic security.....	13
1.2. Dialectics and evolution of theories of cyclicity in economics.....	55
1.3. The paradigm of providing the economic security under the conditions of the cyclical nature of economy.....	95
CHAPTER 2	
METHODOLOGY OF PROVIDING THE STATE'S ECONOMIC SECURITY UNDER THE CONDITIONS OF THE CYCLICAL NATURE OF ECONOMY.....	114
2.1. System - dialectical theory of providing the economic security under the conditions of cyclicity.....	114
2.2. Determinants of providing the economic security on the basis of cyclicity in the Ukrainian economy.....	138
2.3. The mechanism of providing the economic security of the state as the basis of its sustainable (countercyclical) development.....	154
2.4. Regeneration of the economic system as a threat to its economic security.....	183
CHAPTER 3	
ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC APPROACHES TO PROVIDING ECONOMIC SECURITY IN THE PROCESS OF CYCLICAL DYNAMICS.....	200
3.1. Monitoring of the cyclicity of the Ukrainian economy development.....	200
3.2. Risks and threats to the economic interests of the state.....	230
3.3. Foreign experience in providing state's economic security.....	244

CHAPTER 4

WAYS OF PROVIDING THE STATE'S ECONOMIC SECURITY UNDER THE
CONDITIONS OF THE CYCLICAL NATURE OF ECONOMY 254

4.1. System-structural approach of forecasting the status of economic security of the
state under the conditions of the cyclical nature of economy..... 254

4.2. The role of innovations in providing the state's economic security in the context
of its cyclical development..... 274

4.3. Modeling the impact of cyclicity of the country's economy development on its
level of economic security..... 290

REFERENCES..... 314

APPENDICES..... 355